

ПЕРЕДМОВА

Вивчення величезного досвіду світової архітектури, закладення необхідних знань, без яких складно орієнтуватися у сучасних тенденціях її розвитку, – важливе завдання професійної архітектурної освіти. Студенти повинні отримати чітку і конкретну інформацію про загальні складні процеси розвитку сучасної архітектури, на що і спрямоване це навчальне видання. **Мета посібника «Архітектура сучасності: остання третина XX – початок XXI століть» – розглянути широкий спектр творчих пошуків, плюралізм стилів і напрямів архітектури останньої третини XX – початку XXI ст.**

Навчальний посібник розглядає стилі та напрями сучасної архітектури. Як це не парадоксально, але до цього часу в теорії архітектури дискутуються питання щодо поняття стилю, діапазон інтерпретацій якого є надзвичайно широкий. Завданням цього навчального видання не є диференціація та систематизація цих інтерпретацій. Тому з метою полегшення розуміння матеріалу прийняте таке тлумачення поняття стилю: стиль в архітектурі – це сукупність формальних ознак архітектурного твору, певних прийомів та принципів творчості, які дають змогу виокремити художнє явище у розвитку архітектури певного періоду. Напрямом у цьому посібнику називається спільність художнього явища впродовж певного періоду, яке не є об'єднане формальною ознакою.

Складним для тлумачення є поняття «сучасна архітектура», у зв'язку з чим постає питання: коли ж настає та точка відліку – «zero hour» – звідки «починається» сучасна архітектура? К. Фремтон, наприклад, вважав цією точкою XVIII ст., а більшість підручників з історії сучасної архітектури починаються з XX ст. У той самий час точка відліку сучасності з перебігом історії постійно змінюється. Автори посібника за «годину нуль» прийняли злам 1960 – 1970-х років, оскільки саме тоді архітектурі довелося зазнати таких радикальних трансформацій, що критики змушені були охарактеризувати цей стан як час «докорінного зламу свідомості» та «зміни архітектурних парадигм».

Окрім того, період останніх 50 років майже не висвітлений у професійній та навчальній вітчизняній літературі щодо історії архітектури. Нечисленні видання мають вузько науковий характер, тому можуть слугувати лише допоміжною літературою для студентів. Більшість літературних джерел – це книги, видані за кордоном, які залишаються для студентів важкодоступними. Відсутність навчальних видань з сучасної історії архітектури в Україні (українською мовою не має жодного видання, а російськомовні підручники із радянських часів не перевидавалися) зумовила необхідність у розробленні навчального посібника, який відповідав реаліям сучасного стану архітектури. Джерелознавчою базою для цього посібника був аналіз вітчизняних і зарубіжних літературних джерел, присвячених історії сучасної архітектури.

Хронологічно інформація, викладена у цьому виданні, охоплює період з 1960-х років по сьогоднішній день. У посібнику проаналізовані стилі та напрями, які є програмними у сучасному архітектурному розвитку, та розглядаються твори майстрів – визнаних лідерів архітектури сьогодення. За чіткої систематизації значного обсягу інформації неминучою є певна схематизація складного історичного процесу, його умовна класифікація, яка, з одного боку, допомагає впорядкувати викладений матеріал, а з іншого, – дещо спрощує хід історії архітектури. Автори, розуміючи це, намагалися подати історію сучасної архітектури не лише як механічне накопичення або зміну стилів та напрямів, а як їх взаємодію та спадкоємність.

На початку кожного розділу проаналізовано передумови виникнення та розвитку конкретного архітектурного явища, подано тлумачення та різні інтерпретації його назви з посиланнями на джерела інформації. Структура кожного розділу визначена специфікою певного явища і побудована за двома основними схемами: розгляд стилю чи напрямку за країнами розвитку або аналіз у хронологічному порядку. Наприкінці кожного розділу подано контрольні запитання для самоперевірки знань студентів.

У посібнику подано словник архітектурних термінів, а також надано додаткову інформацію стосовно найважливіших міжнародних архітектурних нагород. Алфавітний покажчик полегшить користування цим посібником. Він доповнений великою кількістю ілюстрацій, які були зібрані авторами у результаті численних експедицій, аналізу літературних та інтернет-джерел, а також роботи над курсом «Сучасні архітектурні теорії та доктрини», що читається в Інституті архітектури Національного університету «Львівська політехніка» та інших архітектурних інститутах.

Тут значно збільшено коло імен і творів вітчизняної та зарубіжної архітектури; вводяться у науковий обіг нові терміни, радикально актуалізовано саме поняття «сучасна архітектура».

Зміст посібника відповідає професійній освітній програмі Міністерства освіти і науки України зі спеціальності 6.1201 «Архітектура»; 8.120101 та 7.120101 «Архітектура будівель і споруд»; 8.120102 та 7.120102 «Містобудування»; 8.120103 та 7.120103 «Дизайн архітектурного середовища».

Навчальний посібник призначений для студентів архітектурних і дизайнерських спеціальностей, викладачів, практикуючих архітекторів, дизайнерів, художників, будівельників, а також усіх, хто цікавиться сучасною архітектурою.